SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 FEB
KÖNYVTÁROS
Budapest
027,41
244

A Világosság első tíz éve (1960—1969)

Repertórium

A színvonalas és változatos tartalmú valláskritikai folyóirat repertóriumának kiadásával a *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár* ismét bizonyítja, hogy a hazai — közművelődési jellegű — bibliográfiai munka mértékadó műhelye lehet. A folyóiratrepertórium megjelenése könyvtárosok számára azért is örvendetes, mert (önnön hasznosságán túl) reményt is kelt. Legfontosabb, nap mint nap használt folyóirataink mutatóinak, repertóriumainak hiányát évek óta szóváteszik a könyvtárosok, remélhetjük talán, hogy az *Új Írás*, a *Nagyvilág* (kéziratban már kész) repertóriumai sem késnek soká?

A kötet — egészében igen jó munka — a könyvtári tájékoztatásban és az önálló olvasói tájékozódásban egyaránt hasznos segédletnek ígérkezik. Lapjait forgatva rögvest meglátszik: alapos elemző (cédulázó), annotáló tevékenység gyümölcséről van szó. Szerkezete is átgondolt, következetes. A kiadvány a szerkesztő — Tolnai György — munkáját dicséri.

A szerkezetről tömör, de világosan, könnyen érthetően fogalmazott előszó ad felvilágosítást. A használó percek alatt tisztán látja: mit, hol, milyen módon lelhet fel a kiadványban. A szerkesztő anyaga elrendezésére a *tartalmi* csoportosítást választotta — ebből formálódik ki a nyolc kötet tematikus fejezete. Az alfejezetek a témakör természetének megfelelően elsősorban műfajokat különítenek el (nagyobb lélegzetű tanulmányokat, vitarovatokat, dokumentumokat, híreket). Ez a szerkezet azért látszik helyénvalónak, mert a *Világosság* mint „világnézeti folyóirat" igen sokoldalú: a valláskritikai, filozófiai, egyháztörténeti témák mellett természettudományi, történeti, irodalmi közlemények is szép számmal találhatók benne. A repertórium fejezetei — a folyóirat állandó rovataihoz igazodva — ezt a változatosságot tükrözik vissza. Az alfejezeteken belül az elrendezés elve általában a betűrend, javarészt a szerzőké (akiknek szignóit, névrövidítéseit a szerkesztő — ha csak teheti — gondosan feloldja), a könyvismertetéseknél viszont a szóban forgó mű szerzője vagy a cím a besorolás alapja. A lap gazdag képzőművészeti reprodukciós és rajzos anyagát kétféleképpen lehet visszakeresni: vagy a témakörön belül, a címleírásokban szereplő „Ill." (illusztrált) jelzések segítségével, vagy a VII., irodalmi, művészeti fejezetben a művészek, karikatúristák betűrendjében keresgélve (kiállításrendező könyvtárosok láthatják adott esetben hasznát). A fejezetekről adott tartalommutató mellett betűrendes névmutató is van a kötet végén, ennek jeleiből megállapítható, hogy szerzőre vagy tárgyalt személyre utal-e.

Az alábbi kritikai észrevételek nem kérdőjelezik meg a kiadvány egészének értékét; azért soroljuk mégis elő bíráló észrevételeinket, mert szeretnénk remélni, hogy a hasonló művek szerkesztői elkerülik ezeket a hibákat.

1. Kezdjük az észrevételek sorát mindjárt a címlapon. A megjelenés évszáma: *1971*. Hogy történhetett, hisz *1972*-ben (s jócskán az év végén) vehettük csak kézbe? A „terjesztési átfutás" a hibás vagy maga az impresszum adata?

2. Adatközlő kiadványban különösen bántók a gépelési hibák, az elírások. Ha nem nyomtatva, hanem sokszorosítva jelenik meg a mű — akkor is helytelen a korrektúrát megtakarítani.

3. A tartalmat érintő — s egyben legfontosabb — észrevételt hagytuk a sor végére: egy magát repertóriumnak (és nem tartalommutatónak, indexnek) nevező kiadvány nem elégedhet meg egyetlen, személyi mutatóval. Igaz ugyan, hogy a fejezetek nem túlságosan hosszúak, igaz az is, hogy a cikkek jelentékeny hányada *személynévhez* kapcsolható, a jó segédkönyv azonban többszempontú visszakeresést tesz lehetővé. Például: ha valaki Biblia-kritikai, vagy a zsinatokkal, vagy az eretnekségekkel vagy a protestantizmussal, vagy a pápasággal — sorolhatnánk még a fogalmakat —, kapcsolatos cikkeket kíván visszakeresni, több fejezetben búvárkodhat hosszasan. A valláskritika nemcsak személyekhez és intézményekhez, hanem a vallás- és egyháztörténet kulcsfogalmaihoz is nyilvánvalóan kapcsolódik. A tartalmi, szakszerinti beosztás merevségét ilyen repertóriumnál a „mozgékonyabb, dinamikusabb" tárgymutatóval is ajánlatos ellensúlyozni. Akkor az sem lenne ellentmondás, hogy az „Egyház és politika" témakör *hír*anyagát földrajzi bontásban kapjuk, míg a többi — fontosabb — közlemény földrajzi, helyi vonatkozásai rejtve maradnak a címleírásokban. A folyóirat anyaga színvonalas, értékes; a bibliográfiai feldolgozás pontos, gondos; a kiadványt kutatóknak és érdeklődőknek egyaránt szánták — az alapos mutatózást tehát épp e körülmények miatt kár volt mellőzni. (FSZEK, 1971. 282 l. 16 Ft.)

Fogarassy Miklós